

Kvalitetsvurdering af
Nordjyllands Historiske Museum
2018

Indhold

Indhold	2
Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering	3
Fakta om Nordjyllands Historiske Museum	5
Kvalitetsvurderingens fokusområder	7
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse	7
Ressourcegrundlag	11
Forskning	14
Formidling	17
Samlingsvaretagelse	22
Museumslovens kapitel 8	26
Baggrund	28
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Nordjyllands Historiske Museum	28
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	29

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Denne kvalitetsvurderingsrapport følger op på daværende Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af Nordjyllands Historiske Museum i 2009 og gør status på udviklingen og kvaliteten af museets arbejde siden da.

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Nordjyllands Historiske Museums opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Museet har et højt aktivitetsniveau og kvalitet i den samlede faglige opgavevaretagelse. Der er fulgt op hovedparten af anbefalingerne fra i den sidste kvalitetsvurdering i 2009. På bevaringsområdet er det lykkedes museet at få etableret et fællesmagasin i samarbejde med kulturinstitutioner i det nordjyske. Hovedparten af museets samling er blevet gennemgået og overflyttet til de optimale bevaringsforhold i fællesmagasinet og der foreligger en plan for gennemgang og overflytning af den sidste del af samlingen, så museet inden udgangen af 2018 kan lukke de sidste magasiner med utilfredsstillende bevaringsforhold. Museet er desuden næsten ajour med sine registreringer og indberetninger til de centrale kulturarvsregistre. Sideløbende hermed har museet formået, at fastholde en høj forskningsaktivitet inden for både arkæologi og nyere tids kulturhistorie.

Det er desuden lykkedes at etablere et godt samarbejde mellem de tre tilskudsgivende kommuner Aalborg Kommune, Mariagerfjord Kommune og Rebild Kommune, som understøtter museets ambitiøse strategi med tre store satsninger: Flytning af Aalborg Historiske Museum til Aalborg Slot, udvikling af formidling og åbning for offentligheden i den atomsikrede regeringsbunker REGAN Vest samt ansøgning om at få Vikingeborgen Fyrkat på UNESCOs verdensarvsliste og i den forbindelse etablere et nyt besøgscenter på Fyrkat.

Museet mangler imidlertid at få beskrevet sine fokusområder og skærpet sin profil, herunder afveje, hvordan museets besøgssteder understøtter museets fokusområder og profil. De forskellige udstillingssteder er præget af store kvalitative forskelle, og flere af dem befinder sig emnemæssigt i periferien af museets ansvarsområde med specialsamlinger, der ikke er afspejlet i sammensætningens af museets faglige medarbejdere samt i museets strategier for forskning, formidling og samlingsvaretagelse.

Kvalitetsvurdering i 2009

I kvalitetsvurderingen fra 2009 pegede den daværende Kulturarvsstyrelse bl.a. på:

- at museet manglede en vision for, hvad det overordnet set er for en historie, det store fusionerede museum vil fortælle. Visionen skulle samle museet og sikre ejerskab i hele museets organisation. Den daværende Kulturarvsstyrelsen anbefalede, at museet indsnævrede sit ar-

bejdsfelt, så museets profil blev mere fokuseret. I den sammenhæng skulle museet gennemgå samlingen og udskille genstande eller genstandsgrupper, der ikke havde relevans for det reviderede arbejdsfelt samt udarbejde en indsamlingspolitik.

- at museet overvejede relevansen af at samarbejde med mange museumsforeninger, hvoraf nogle kun havde ganske få medlemmer, samt at bestyrelsen udarbejdede en profil for de kompetencer, som ud fra strategiske hensyn burde være repræsenteret i bestyrelsen.
- at museet formulerede en politik for efter- og videreuddannelse af medarbejdere samt at museet skulle sikre, at det frivillige arbejde havde et fagligt acceptabelt niveau.
- at museets forskning både var særdeles omfangsrig og kvalificeret og museet blev opfordret til at indgå i flere internationale sammenhænge.
- at der var forskellig formidlingspraksis på museets afdelinger. Museet blev anbefalet at udarbejde en samlet og langsigtet formidlingsstrategi, der forholdt sig til, hvorledes de enkelte afdelinger kunne bidrage til og styrke deres emnemæssige profil indenfor museets ansvarsområde.
- at museets samling blev opbevaret i talrige magasiner, hvoraf nogle havde utilfredsstillende bevaringsklima. Museet blev anbefalet at tage initiativ til etablering af et nyt fællesmagasin i samarbejde med andre Nordjyske kulturinstitutioner samt sikrer, at museets registreringer blev indberettet til de centrale kulturarvsregistre, Museernes Samlinger.

Museet blev samlet karakteriseret som et stort et museum med et imponerende højt aktivitetsniveau. Der var ligeledes tilfredshed med, hvordan museet løste opgaverne i forbindelse med museumslovens kapitel 8 samt varetagelsen af tilsynet med de fredede fortidsminder.

Kvalitetsvurderingsrapporten fra 2009 kan læses på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside under kvalitetsvurderinger 2009:

https://slks.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/museer/Nordjyllands_historiske_museum.pdf

Der er siden denne kvalitetsvurdering sket en væsentlig udvikling i både de lovmæssige krav (driftstilskudslov fra 2010 og ny museumslov fra 2012) og de kvalitative standarder for museernes virksomhed (bl.a. div. udredninger, strategier mv., der sætter mål for museernes faglige opgavevaretagelse, organisation og ledelse). Der er tale om krav og standarder om øget økonomisk og faglig bæredygtighed og professionalisering af den samlede museumsvirksomhed, som har ændret Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for vurdering af museernes virksomhed. Styrelsens dokument "Krav og anbefalinger til statsanerkendte museer" afspejler disse ændringer.

Denne opfølgning på kvalitetsvurderingen i 2009 skal ses på baggrund heraf.

Fakta om Nordjyllands Historiske Museum

Nordjyllands Historiske Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med ansvar for nyere tids kulturhistorie og arkæologi i Aalborg, Jammerbugt, Rebild og Mariagerfjord Kommuner.

Efter aftale med Slots- og Kulturstyrelsen varetager museet desuden tilsynet med fredede fortidsminder inden for sit ansvarsområde samt i Frederikshavn, Hjørring, Brønderslev og Vesthimmerlands Kommuner.

Museet er en selvejende institution.

Aalborg Kommune er museets hovedtilskudsyder.

Nordjyllands Historiske Museum udspringer fra Aalborg Historiske Museum, som er et af landets ældste museer stiftet i 1863. Nordjyllands Historiske Museum opstod i januar 2004 ved en fusion mellem Aalborg Historiske Museum, Hadsund Egnsmuseum og Hals Museum. I april 2009 fusionerede Nordjyllands Historiske Museum med Sydhimmerlands Museum.

Museet omfatter følgende 12 besøgssteder:

- Aalborg Historiske Museum
- Boldrup Museum
- Cirkusmuseet
- Gråbrødrekloster Museet
- Hadsund Egnsmuseum & Møllehistorisk Samling
- Hals Museum
- Havnø Mølle
- Hobro Museum
- Lindholm Høje Museet
- Lystfartøjsmuseet
- Mariager Museum
- Vikingecenteret Fyrkat

Hertil kommer yderligere to besøgssteder REGAN Vest, der endnu ikke er åben for publikum (forventes åben i 2021 og Apotekersamlingen, der er en privatejet samling, museet mod betaling tilser og formidler. Da Apotekersamlingen ikke indgår som en del af museets samling, er den ikke omfattet af denne kvalitetsvurdering.

Der bliver drevet arkivvirksomhed fra museets adresser på henholdsvis Hobro Museum og Hadsunds Egnssamling & Møllehistorisk Samling. Arkivet i Hadsund er udskilt af museet siden sidste kvalitetsvurdering og drives af frivillige. Arkivvirksomhed er ikke omfattet af museumsloven og arkivet i Hobro indgår derfor ikke i denne kvalitetsvurdering.

Nøgletal for museet 2017

- Museets samlede omsætning var på 44,2 mio. kr.
Museet råder over 55 årsværk. Heraf er 21 videnskabelige årsværk.
- I 2017 havde museet 123.224 besøgende.

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

I kvalitetsvurderingen fra 2009 anbefalede den daværende Kulturarvsstyrelse, at museet udarbejdede en samlet vision samt indsnævrede museets arbejdsfelt, så museets profil blev mere fokuseret. Det blev desuden anbefalet, at museet overvejede relevansen af at samarbejde med mange museumsforeninger, hvoraf nogle kun havde ganske få medlemmer samt at bestyrelsen udarbejdede en profil for de kompetencer, som ud fra strategiske hensyn burde være repræsenteret i bestyrelsen.

a. Arbejdsgrundlag

Kvalitetsvurdering 2018:

- Det vedtægtsbestemte ansvarsområde er afgrænset i forhold til tid, emne og geografi. Museet har ikke beskrevet sit faglige fokus i sine vedtægter. Vedtægterne blev sidst revideret i 2016, og er opdateret i forhold til gældende lov.
- Museet har indgået aftale med Slots- og Kulturstyrelsen om tilsyn med de fredede fortidsminder i Jammerbugt, Mariagerfjord, Rebild, Aalborg, Frederikshavn, Hjørring, Brønderslev og Vesthimmerlands Kommuner.
- Museets strategiske grundlag fremgår af Perspektivplan 2017-2020, som udfolder de strategiske satsningsområder samt skitserer og prioriterer de forestående opgaver på de enkelte afdelinger. Den overordnede strategi er at transformere museet fra 12 udstillingssteder til fire-fem større og færre mindre udstillingssteder.

Perspektivplanen udpeger tre hovedopgaver i perioden: Aalborg Historiske Museum skal flyttes til Aalborg Slot, Kold-krigsbunkeren REGAN Vest skal åbnes for offentligheden og der skal etableres et nyt formidlingscenter på Vikingeborgen Fyrkat, da der i øjeblikket arbejdes på, at Fyrkat kommer på UNESCOs verdensarvsliste sammen med landets øvrige fire ringborge. I perioden bliver det prioriteret at allokere en væsentlig del af den museumsfaglige og administrative arbejdsindsats fra de mindre besøgssteder til hovedopgaverne. Det står imidlertid ikke klart, hvor mange mindre udstillingssteder museet forestiller sig at have i fremtiden, eller hvorledes de enkelte besøgssteder understøtter museets strategiske grundlag og profil.

Status på museets tre hovedopgaver er, at Aalborg Kommune er i gang med at få udarbejdet en bygningsanalyse af Aalborg Slot, som kommunen selv finansierer. På baggrund af analysen træffes beslutning om en eventuel flytning. Der er sikret driftsmidler til åbning af REGAN Vest for offentligheden (2,6 mio. kr. på finansloven). De 60 mio. kr. det koster at etablere sikker adgang til koldkrigsbunkeren og udvikle formidlingen er endnu ikke på plads, men museet får i efteråret udarbejdet et prospekt til fondsansøgninger. Desuden er Regan Vest blevet tilgodeset med 20 mio. kr. på FL 2019 over de næste to år. Fyrkat afventer

upstream advice i forbindelse med nomineringen til verdensarv. Opgaven vedrørende udvikling og etablering af besøgscentret samt finansieringen heraf er endnu ikke påbegyndt.

- Der er indgået samarbejdsaftale mellem Aalborg, Rebild og Mariagerfjord Kommuner og Nordjyllands Historiske Museum om drift af museet for perioden 2017- 20. Aftalen tager afsæt i Aalborgs Kommunes Kulturpolitik for 2013-17, da kommunen er museets hovedtilskudsyder. Aftalen giver et fælles afsæt for strategisk planlægning og målrettede indsatsområder. Den fungerer som et dialogværktøj og styringsredskab og indgår i det kommunale tilsyn med museet. Aftalen understøtter museets strategiske grundlag og perspektivplan, idet den udpeger de samme hovedopgaver og prioriteringer, som Perspektivplan 2017-20.

b. Organisation

Kvalitetsvurdering 2018

- Museet er organiseret i fire tværgående, faglige afdelinger: Arkæologi, Samling og bygninger, Udstillinger og nyere tid samt Levendegørelse og formidling. Forskningen er fordelt på de to fagområder arkæologi og nyere tid. Alle fire afdelinger er sideordnede og refererer til museets leder. Organiseringen er resultatet af en organisationsændring fra 2017, som havde til formål at udvide ledergruppen og samle personalet på tre afdelinger: Aalborg Historiske Museum, Samlingshuset og Hobro Museum. De enkelte besøgssteder er alene bemandet med museumsværter og frivillige i åbningstiderne.
- Der er 150 frivillige tilknyttet museet samt 12 foreninger med i alt ca. 3.500 medlemmer. Det drejer sig om: Historisk Samfund for Himmerland og Kjær Herred (ca. 450 medlemmer), Kulturhistorisk Forening Nordjylland (ca. 100 medlemmer), Selskabet for Aalborgs Historie (ca. 1.000 medlemmer), Museumsforeningen for Hals (ca. 300 medlemmer), Museumsforeningen for Hadsund (ca. 350 medlemmer), Fyrkat Støtteforening (ca. 50 medlemmer), Cirkushusets Støtteforening (ca. 100 medlemmer), Boldrup Museumsforening (ca. 900 medlemmer), Hobro Museumsforening (ca. 230 medlemmer), Lystfartøjsmuseets Støtteforening (ca.85 medlemmer), Mariager Museumsforening (ca. 300 medlemmer). I alt 3865, hvilket ifølge museet reelt svarer til ca. 3.500 medlemmer.
- Frivillige spiller en stor rolle på flere af museets besøgssteder. De varetager f.eks. den daglige drift af Havnø Mølle og Hadsund Egns Samling og Møllehistorisk Samling. Desuden tager de vagter og er engageret i arrangementer på bl.a. Mariager Museum, Lystfartøjsmuseet og Boldrup Museum. Museet har indgået samarbejdskontrakter, som forventningsafstemmer samarbejdet med fire af de 12 tilknyttede museumsforeninger.

c. Ledelse

Kvalitetsvurdering 2018:

- Bestyrelsen består af 12 medlemmer. Aalborg Kommune udpeger tre medlemmer, Mariager Mariagerfjord Kommune udpeger to medlemmer, og Rebild Kommune udpeger et medlem. De kommunale medlemmer følger den kommunale valgperiode. To medlemmer vælges

blandt medarbejderne som personalerepræsentanter for en periode på to år. Heraf udpeges en blandt AC personalet i lige år og en blandt det øvrige personale i ulige år. Fire medlemmer vælges af de foreninger, der udgør museets repræsentantskab, de vælges for en periode på fire år.

- Fem bestyrelsesmedlemmer er valgt på baggrund af professionelle kompetencer til at drive et museum. Bestyrelsen har drøftet en styrkelse af de professionelle kompetencer i bestyrelsen, men der er ikke udarbejdet en beskrivelse af behovet.
- Bestyrelsen består af en kvinde og 11 mænd med en gennemsnitsalder på 58 år.
- Bestyrelsen evaluerer årligt museets fremdrift i forhold til strategier, mål og planer og der afholdes særlige temamøder om forskellige indsatsområder.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har udarbejdet et ambitiøst strategisk afsæt for sit arbejde med en klar prioritering af museets ressourcer i forhold til en række konkrete satsningsområder og projekter.
- at der er et velfungerende samarbejde mellem museet og de tilskudsgivende kommuner samt at den indgåede samarbejdsaftale understøtter museets strategiske grundlag og prioriteringer. Det giver museets arbejde en klar og fokuseret retning.

Det er tilfredsstillende:

- at museets vedtægter er opdaterede og afspejler den gældende lovgivning.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at bestyrelsessammensætningen i begrænset grad afspejler det omgivende samfund i forhold til kønssammensætning.
- at museet ikke har beskrevet sit faglige fokus og taget stilling til, hvordan de enkelte besøgssteder og samlinger understøtter det, eller kan udvikles til at gøre det. Den manglende beskrivelse gør det vanskeligt at vurdere, hvorvidt museet har indsnævret sit arbejdsområde og skærpet sin profil, som anbefalet i seneste kvalitetsvurdering.
- at museet kun har indgået samarbejdsaftaler med 4 af museets 12 tilknyttede foreninger. Samarbejdsaftalerne er indgået med de foreninger der på en ene eller anden måde indgår i museets drift. Der er mange foreninger med forholdsvis få medlemmer, hvor deres rolle og beslutningskompetence i forhold til museet ikke er fuldt afklaret. Nogle af foreningerne agerer med en udpræget grad af selvbestemmelse og varetager drifts- og formidlingsopgaver, der ikke nødvendigvis er kvalitetssikrede af museets faglige personale.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet arbejder videre med det strategiske afsæt for museets udvikling som beskrevet i perspektivplanen og lægger en langsigtet plan for, hvordan de skitserede målsætninger med

fire-fem større afdelinger og færre mindre besøgssteder skal realiseres. Herunder finansiering af de forskellige projekter.

- at museet beskriver sit fokus og arbejdsområde og overvejer, hvorvidt det bør fokuseres enmæssigt.
  - at museet i dialog med sine tre samdriftskommuner forholder sig til, hvordan de enkelte besøgssteder kan understøtte museets museumsfaglige fokus og vision. Det bør indgå i dialogen, hvorvidt antallet af tilknyttede museumsforeninger kan reduceres og hvordan samarbejdet med dem bliver professionaliseret.
  - at museet overvejer, om det er relevant at gøre museets Perspektivplan mere langsigtet end fire år, så museet reelt har mulighed for at indfri de meget ambitiøse mål og projekter.
  - at museet sikrer, at de strategiske mål i perspektivplanen omsættes i konkrete handleplaner.
  - at museets bestyrelse løbende sikrer, at den råder over de rette kompetencer til at sikre museets fortsatte udvikling, og at bestyrelsen afspejler det omgivelse samfund.
-

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

Kvalitetsvurdering 20

Nordjyllands Historiske Museums samlede indtægter i 2017 var på 44,2 mio. kr. Indtægterne fordeler sig således:

Driftstilskud fra staten:	8,0 mio. kr.
Projekttilskud fra staten:	1,0 mio. kr.
Driftstilskud fra kommune:	14,7 mio. kr.
Ikke-offentlige tilskud:	0 mio. kr.
Egen indtjening:	20,5 mio. kr.

Egenkapital 2017 (pr. 31.12.2017):	- 0,9 mio. kr.
Resultat for 2017 (pr. 31.12.2017):	12.239 kr.
Likvid beholdning (pr. 31.12.2017):	9,6 mio. kr.

- I museets egen indtjening indgår bl.a. refusioner for arkæologisk virksomhed på i alt 7,1 mio. kr. i henhold til museumslovens kapitel 8.
- Museet har modtaget ekstra statsstøtte til udviklingen af REGAN Vest i form af driftsmidler på finansloven på 2,6 mio. kr. i 2017. Der er tale om et årligt driftstilskud, der indgår i museets samlede driftstilskud fra staten.
- Museet har skaffet betydelige fondsmidler til igangværende projekter (bl.a. REGAN Vest og ombygning af Hadsund), i alt ca. 4,0 mio. kr. Disse fremgår ikke af indberetningen til Slots- og Kulturstyrelsen, men kan læses i resultatopgørelsen.
- Slots- og Kulturstyrelsen bemærker den betydelige negative egenkapital, der ikke er påtalt af revisor og tilsynsførende kommune.

b. Medarbejdere

Ved kvalitetsvurderingen i 2009 blev museet anbefalet at formulere en politik for efter- og videreuddannelse af medarbejdere samt at sikre, at det frivillige arbejde havde et fagligt acceptabelt niveau.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Museet råder over 55 årsværk. Heraf er 20 fastansatte videnskabelige årsværk. Fem er på ph.d. niveau. Et fastansat årsværk udføres af fleksjobs eller lignende ordninger. Museet har et tidsbegrænset årsværk, som består af museumsfagligt AC personale.
- 0,75 årsværk (anslået af museet) bliver udført af frivillige. Dette tal vurderer styrelsen er sat alt for lavt, da flere afdelinger og aktiviteter i vid udstrækning bliver varetaget af friville. Museet opgør også at antallet af friville udgør 150 personer.

- Museet har kvalificeret fagligt personale, der dækker alle museets ansvarsområder. Dog skal det bemærkes, at museet ikke har museumsfaglig ekspertise inden for nogle af besøgsstedernes særlige emneområder og samlinger f.eks. lystfartøjer og møller. I disse tilfælde beror museets faglige kendskab på viden blandt museumsforeningernes medlemmer.
- Museet har fortsat ikke en formuleret politik for efter- og videre uddannelse af medarbejdere og kun i begrænset grad sikret et fagligt acceptabelt niveau for de frivilliges arbejde gennem formalisering af samarbejdet med dem.
- Det skal dog bemærkes at museet har gjort en stor indsats for at styrke museets forskningskompetencer gennem uddannelse af ph.d'ere. Det er således lykket at uddanne en ph.d. min. hvert 3. år. Det fremgår af museets forskningsstrategi, at målsætningen både for arkæologi og nyere tid er produktionen af en ph.d. indenfor en femårig periode.

c. Bygninger

Kvalitetsvurderingen 2018:

- Museet har 12 bemandede besøgsadresser. Hertil kommer Samlingshuset, et magasin- og arbejdskompleks i Vang, samt Aldersro, en administrationsbygning i Hobro.
- Aldersro er under afvikling og der er planer om at flytte de arkæologiske fund fra Fyrkat, som nu er udstillet på Hobro Museum til Fyrkat, hvis det lykkes at skaffe midler til at få bygget et nyt museum ved Fyrkat og her indrette nye udstillinger.
- Nordjyllands Historiske Museum ejer otte af museets bygninger. Det drejer sig om: Lystfartøjsmuseet, Hobro Museum, Aldersro – adm. Bygning i Hobro, Vikingecenter Fyrkat, Fyrkathuset og Boldrup Museum, Cirkusmuseet.
- De øvrige bygninger, hvor museet driver aktiviteter, er ejet af kommuner, private og staten. Det drejer sig om: Aalborg Historiske Museum (Aalborg Kommune), Gråbrødre Kloster Museum (City Ejendomme), Lindholm Høje Museet (Aalborg Kommune), Vestbjerg Magasin (TL-Byg), Hals Museum (Aalborg Kommune), Hadsund Museum (Mariagerfjord Kommune), Havnø Mølle (Mariagerfjord Kommune), Mariager Museum (Mariagerfjord Kommune) og REGAN Vest (Forsvaret). Det er planen at museet overtager ejerskabet af Regan Vest pr. 1. januar 2019.
- Museet varetager det indvendige vedligehold i samtlige bygninger og det udvendige vedligehold i egne bygninger samt Hadsund Museum og Havnsø Mølle.
- 30 % af museet samlede udgifter blev i 2017 brugt til bygningsdrift i Nordjyllands Historiske Museum i 2017.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har været i stand til at skaffe betydelig ekstern finansiering til sine udviklingsprojekter og formår at opretholde en forholdsmæssig høj egenindtjening.
- at de tilskudsgivende kommuner bakker positivt op om museets arbejde, og er med til at sikre ressourcer til både drift og udvikling af museet.

Det er tilfredsstillende:

- at museets fastansatte medarbejdere har en relevant videnskabelig baggrund, herunder en variation af relevante fagligheder og kompetencer.
- at museet har frivillige, der understøtter og bidrager til museets virke.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet bruger en forholdsmæssig høj andel af sit samlede budget til bygningsdrift (ca. 30%). Landsgennemsnittet er ca. 17%.
- at museet har akkumuleret negativ egenkapital på 0,9 mio. kr.
- at museets mangler museumsfaglig viden på dele af sit arbejdsområde.
- at museet ikke i tilstrækkelig grad har formaliseret samarbejdet med alle museumsforeninger og frivillige, så museet kan kvalitetssikre de frivilliges opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet får afviklet den negative egenkapital og i regnskaberne tydeliggør den betydelige eksterne finansiering, som det lykkes museet at tilvejebringe i forbindelse med div. projekter.
  - at museet sikrer, at det har tilstrækkelig museumsfaglig viden på alle museets arbejdsområder, så det kan forske, formidle og arbejde med samlingen på alle dele af museets arbejdsområde
  - at museet overvejer, hvilken rolle de mange foreninger skal have i museet, og formaliserer samarbejde med de frivillige og tilknyttede museumsforeninger, så de understøtter museets faglige virke og udvikling.
  - at museet overvejer, hvorledes udgifterne til bygningsdrift kan reduceres.
-

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

Kvalitetsvurderingen 2009:

I kvalitetsvurderingen fra 2009 blev museet rost for dets langvarige engagement i nationale og internationale forskningsrelaterede samarbejder, der har resulteret i grundforskning af international standard. Det blev desuden vurderet, at museets inden for nyere tids kulturhistorie havde en særdeles bred forskningsprofil med en imponerende produktion af forskningspublikationer indenfor klassiske kulturhistoriske emner. Det blev fremhævet, at flere af museets medarbejdere var aktive deltagere i den nationale forskningsdebat, og faglige netværk blev prioriteret højt. Museet blev samtidig opfordret til at indgå i flere internationale sammenhænge.

Kvalitetsvurderingen 2018:

- Museet har en nedskrevet forskningsstrategi for nyere tid og arkæologi for perioden 2019-23. Strategien er udarbejdet med udgangspunkt i Perspektivplan 2017-2020. Kernen i forskningsstrategien er at tilvejebringe viden, der kan indgå i og styrke museets arbejde med de tre hovedprojekter: Flytningen til Aalborghus Slot, Åbning af REGAN Vest for offentligheden og etableringen af et besøgscenter på Fyrkat, når borgen er optaget på UNESCOs verdensarvsliste.
- Museet forsker efter det almene forskningsbegreb inden for alle dele af museets ansvarsområde, og museets forskning publiceres i differentierede typer af publikationer i relevante faglige medier nationalt og internationalt.
- I perioden 2014-17 har museet publiceret 21 fagfællesbedømte artikler i serier eller forlag der er pointgivende efter Den Bibliometriske Forskningsindikator (BFI). Heraf er der udgivet 12 artikler indenfor nyere tid og ni indenfor arkæologi. Indenfor Nyere Tids-området er der dertil afsluttet et ph.d.-forløb (Henrik Gjøde Nielsen) samt et disputatsarbejde (Morten Pedersen), der er produceret/trykt efteråret 2017 og forsvaret februar 2018. Hertil kommer 11 fagfællesbedømte artikler, der er udgivet andetsteds. Fem er disse er indenfor nyere tid og seks indenfor arkæologi. Museet har desuden udgivet en monografi (Jens N. Nielsen) samt i december 2017 afsluttet et ph.d.-forløb inden for arkæologi. Alle artikler på nær en er skrevet af fastansatte medarbejdere. 12 artikler er publiceret på engelsk og to er udgivet på udenlandske forlag. Indenfor nyere tid er størstedelen af de samlede publikationer skrevet af én medarbejder.
- Museet har iværksat større forskningsprojekter i forbindelse med arbejdet med REGAN Vest, der bygger på deltagelse af flere af museets medarbejdere, og som vil føre til publikation fra 4-5 nyere tids-inspektører, herunder et ph.d.-projekt.

- Museets indgår i en række faglige netværk nationalt og internationalt i relation til museets forskning og faglige arbejde indenfor både arkæologi og nyere tid. Det sig bl.a. om:
  - DIME – Danmarks Digitale Registreringsportal for Detektorbrugere og Museer, Neolitisk netværk, EAA – European Association of Archaeologists – årligt international netværksmøde for arkæologer.
  - Formandsskabet i Det Akademiske Råd ved Center for Maritime og Erhvervsstudier, Syddansk Universitet.
  - Selskabet til bevaring af industrimiljøer i Danmark, Samarbejdet Vikingebuen.
  - Viking Age Ring Fortresses – samarbejde med Nationalmuseet, Vesthimmerlands Museum, Danmarks Borgmuseum og Odense Bys Museer om optagelse af vikingetidens ringborge på UNESCOs Verdensarvsliste.
  - Uddannelsesudgravninger i samarbejder med Aarhus Universitet og Konservator-skolen samt forskningsudgravning ved Visborg i samarbejde med Durham University, University of York og Moesgård Museum. I sidstnævnte tilfælde er der tale om en flerårig kampagne.
- CAA-DK (computer applications in archaeology) det tidligere Arkæologis GIS Forum.
- Museet indgår også i en lang række konkrete forskningssamarbejder inden for både arkæologi og nyere tid. Det drejer sig bl.a. om:
  - Vores Museum. Nationalt forsknings- og udviklingsprogram.
  - Hvis Krigen Kommer. Forsknings- og formidlingsprojekt der ledes af Nordjyllands Historiske Museum og gennemføres i samarbejde med Aalborg Universitet, Institut for Kultur og Globale Studier, Koldkrigsmuseum Langelandsfort (Langelands Museum) og Koldkrigsmuseum Stevnfort (Østsjællands Museum).
  - Velux – Space to Place. Et tværinstitutionelt forskningsprojekt om den tidligste urbaniseringsproces i Sydkandinavien sammen med Odense Bys Museer, Østfyns Museum, Aarhus Universitet m.fl.
- Museet indgår også i fagfællebedømmelse og redaktionelt arbejde i forhold til publicering af forskning indenfor både nyere tid og arkæologi. Det drejer sig bl.a. om:
  - Routledge. Et samarbejde om udgivelse af en monografi (Internationalization and Strategic Control: An Industrial History) i serien Routledge International Studies in Business History.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en forskningsstrategi, der understøtter museets samlede strategi og udpeger særlige indsatsområder inden for museets ansvarsområder. Det sikrer sammenhæng mellem forskning, indsamling, registrering, bevaring og formidling.
- at museet indgår i og prioriterer deltagelse i forskningsprojekter, der har direkte relevans for museets ansvarsområde og prioriterede satsningsområder.

Det er tilfredsstillende:

- at museet forsøger efter det almene forskningsbegreb inden for alle dele af museets ansvarsområde, og at museets forskning publiceres i differentierede typer af publikationer i relevante faglige medier nationalt og internationalt.
- at museet indgår i faglige nationale og internationale netværk og samarbejder, som kvalificerer museets forskning inden for arkæologien og nyere tids kulturhistorie.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fastholder og udbygger sine relevante faglige netværk og forpligtende forsknings-samarbejder med andre museer og videninstitutioner med henblik på at sikre kvalitet, niveau og udvikling i museets forskning.
  - at museet følger sin forskningsstrategi og fastholder sit faglige niveau.
  - at museet overvejer, hvordan museet sikrer forskning i hele museets arbejdsområde.
-

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

Kvalitetsvurderingen 2009:

Den daværende Kulturarvsstyrelse vurderede, at der var en meget uensartet kvalitet i museets formidling på de forskellige afdelinger. Museet blev anbefalet, at udarbejde en fælles formidlingsstrategi og en plan for, hvordan de enkelte afdelinger i højere grad fik en enmæssig profil indenfor museet samlede ansvarsområde. Herunder at museet overvejede mulighederne for etablering af en fælles skoletjeneste og en koordinering af museets mange formidlingsaktiviteter.

Kvalitetsvurderingen 2018:

a. Formidling

- Museet har udarbejdet en formidlingsstrategi for perioden 2019-23. Strategien er udarbejdet med udgangspunkt i Perspektivplan 2017-20 og er koordineret med strategierne for forskning og samlinger. Strategien indeholder indsatsområder og projekter, som relaterer sig til Perspektivplanens hovedopgaver og understøtter den overordnede strategi.
- Museets formidler i form af udstillinger, undervisningsaktiviteter, arrangementer, publikationer og web.
- Fire af museet formidlingsmedarbejdere har en kompetencegivende uddannelse inden for formidling.
- I 2017 blev der vist to særudstillinger.
- Museets permanente udstillinger bliver udfoldet på museets 12 besøgssteder, som har store kvalitetsmæssige forskelle og i enkelte tilfælde kun har en perifer forbindelse til museets kulturhistoriske ansvarsområde:
  - Aalborg Historiske Museum præsenterer byens mere end 1200 år lange historie. Der er stor variation i kvaliteten af formidlingen, idet dele af udstillingerne er velfungerende, mens andre dele er utidssvarende, bl.a. museets udstillinger af glas og sølv. Nogle af disse udstillinger er uændrede siden sidste kvalitetsvurdering, men er under afvikling.
  - Gråbrødrekloster Museet er en underjordisk udstilling, der fortæller om gråbrødreklosterets historie in situ. De selvbetjente udstillinger er velfungerende.
  - Boldrup Museum er lille landbrugsmuseum indrettet i et trelænget husmandssted med afgrøder og historisk dyrehold med tilknyttede undervisningslokaler og mulighed for overnatning i shelter. Udstillingerne indeholder ingen genstande, men alene rekvisitter, som stort set er uformidlede. Genstandene sættes heller ikke ind i en

landbrugshistorisk kontekst. Formidlingen har fokus på den omgivende natur og de historiske dyr.

- Cirkusmuseet er indrettet i Cirkus Miehes gamle vinterkvarter og består en cirkusbygning, udstillingslokaler og to cirkusvogne. Museet indeholder traditionelle udstillinger, som giver et indblik i cirkus som arbejdsplads igennem 200 år, og publikum kan prøve kræfter med artisteri.
- Hadsund Egnssamling og Møllehistorisk Samling viser på forholdsvis få kvadratmeter en møllehistorisk udstilling med forskellige interaktive installationer og en traditionel lokalhistorisk udstilling om Hadsund.
- Havnø Mølle er en historisk mølle, hvis historie formidles med fotos og tekstplancher inden i møllen. Havnø Mølle er en del af Møllehistorisk Samling og drives af en frivillig forening.
- Hals Museum er en integreret del af Hals Skanse. I 2017 er bygningen blevet renoveret og der er etableret en velfungerende ny basisudstilling med brug af såvel genstande som film og lyd. Museet er selvbetjent.
- Hobro Museum er under nedlæggelse. De arkæologiske fund fra Fyrkat skal flyttes til en ny, planlagt basisudstilling i Fyrkat, når der er bygget en nyt museum ved Fyrkat.
- Lystfartøjsmuseet formidler lystsejls i meget bred forstand. På museet udstilles en lang række lystfartøjer, motorer og navigationsudstyr. Udstillingerne er forholdsvis uformidlede, og det forudsætter en del specialviden at kunne forstå betydningen af de udstillede skibe og lystfartøjer. Det er planen at etablere et nyt Mariagerfjord Museum på stedet. Det skal kombinere lystsejls med kulturhistorien i og omkring Mariager Fjord. Det er ikke fastsat, hvornår de nye udstillinger skal stå færdige. Lokalerne rummer desuden bevaringsmæssige udfordringer i forhold til formidling af museumsgenstande.
- Lindholm Høje Museet giver et indblik i vikingernes liv på Lindholm Høje og viser en udstilling om oldtiden i Limfjordslandskabet. Museet indeholder en af museets mest velfungerende udstillinger, der kombinerer de fysiske genstande med digital og interaktiv formidling.
- Mariager Museum er indrettet i en 300 år gammel købmandsgård. Museets samlinger stammer fra egnen syd for Mariager Fjord og viser sider af livet i en dansk købstad i 1800 og 1900-tallet. Samlingerne er stillet op af de frivillige i museets museumsforening og er uden museumsfaglig rammesætning, der kan sætte de særdeles genstandsrigge udstillinger i en kulturhistorisk kontekst. Dele af udstillingerne er mere end 30 år gamle. Der er store udfordringer med det bevaringsmæssige klima i udstillingerne.
- Vikingecenter Fyrkat består dels af Vikingeborgen Fyrkat med et rekonstrueret langhus, dels af vikingegården med ni rekonstruerede huse, der tilsammen udgør en

stormandsgård, som de kendes fra Harald Blåtands tid. På vikingegården formidler personale og frivillige grupper vikingetiden gennem levende formidling. Der er også en velbesøgt skoletjeneste på stedet, hvor det er muligt at booke lejrskoleophold. De rekonstruerede huse i stormandsgården er blevet renoveret i løbet af 2017 med støtte fra bl.a. Mariagerfjord Kommune. Der er ikke udstillingsfaciliteter tilknyttet Stormandsgården, men der arbejdes på at etablere nye udstillingsfaciliteter i eksisterende bygninger på Fyrkat Møllegård ved siden af Vikingeborgen Fyrkat.

- Koldkrigsbunkeren REGAN Vest rummer et stort formidlings- og forskningspotentiale. Det er planen at åbne REGAN Vest for offentligheden i 2021 og der er udarbejdet historiefaglige, sikkerhedsmæssige og forretningsmæssige planer for stedet.
- Formidlingen og udstillingerne på museets besøgssteder varierer meget i både kvalitet og udtryk. Mens formidlingen og udstillingerne på Lindholm Høje og Gråbrødrekloster Museet er af særdeles høj standard, er flere af de øvrige besøgssteder langt fra en standard, man kan forvente af et større statsanerkendt museum. Det gælder på Mariager Museum, hvor udstillingerne er uden museumsfaglig kvalitet og det vil kræve store investeringer at få museet på den nødvendige bevarings- og formidlingsmæssige standard for et statsanerkendt museum.
- Den levende og aktiverende formidling står stærkt på flere af museets besøgssteder, der har målrettede formidlingstilbud til børn. Det gælder bl.a. Vikingecenter Fyrkat, Cirkusmuseet og Boldrup Museum.
- Den emnemæssige profil på henholdsvis Boldrup Museum og Cirkusmuseet ligger i periferien af museets ansvarsområde. På Boldrup Museum er det den levende naturformidling, der er omdrejningspunkt. Cirkushistoriens lokahistoriske forankring er forholdsvis sporadisk, idet familien Miehe kun havde sit vinterkvarter på stedet i en kortere periode.
- Særudstillinger og arrangementer bliver evalueret systematisk.
- Museet arbejder digitalt i udstillinger, på museets hjemmeside og på de sociale medier.
- I 2017 gennemførte museet 300 arrangementer. Heraf var 50 uden for museet.

b. Undervisning

- Museet har en etableret skoletjeneste, der udvikler og gennemfører undervisning for både dagsinstitutioner, grundskoler og ungdomsuddannelser. I 2017 gennemførte museet formidlingsaktiviteter for 40 daginstitutioner, 400 grundskoleklasser, 50 ungdomsuddannelser og 30 fra andre uddannelser. Målt på antallet af deltagere i undervisningsaktiviteter (i alt 9962) var den %-vise fordeling i 2017 således: Aalborg Historiske Museum/Gråbrødreklostermuseet: 25%, Lindholm Høje: 27 %, Hals: 2%, Hadsund: 2%, Havnø Mølle: 2%, Vikingecenter Fyrkat: 11%, Cirkusmuseet: 12%, Boldrup: 17%, Lystfartøjsmuseet: 1%
- 25 elever og studerende har i 2017 modtaget vejledning fra museet i forbindelse med projektarbejde mv.
- Museet har indgået skriftlige samarbejdsaftaler med undervisningssektoren.
- Museet evaluerer systematisk sine undervisningstilbud.

- Museets skoleundervisning ikke er koordineret i forhold til skolernes trinmål, og skoletjenestens samlede virksomhed på tværs af museet ikke er koordineret. Det kan give meget forskellig kvalitet af de udbudte skoletjenesteforløb og aktiviteter.

c. Museets brugere

- I 2017 havde museet 123.494 besøgende. De besøgende i 2017 fordelte sig med:
  - 1098 på Hadsund Egnsmuseum.
  - 1075 besøgende på Havnø Mølle.
  - 3.513 på Lystfartøjsmuseet.
  - 30.021 på Vikingecenteret Fyrkat.
  - 3.756 på Mariager Museum
  - 17.571 på Gråbrødrekloster Museum
  - 24.749 på Lindholm Høje
  - 5.007 på Hals Museum
  - 19.349 på Aalborg Historiske Museum
  - 732 på Apotekersamlingen
  - 1.875 på Hobro Museum
  - 7.420 på Boldrup Museum
  - 6.334 på Cirkusmuseet Rold
  - 994 på REGAN Vest (særarrangementer)
- Det skal bemærkes, at museet til Danmarks Statistik har oplyst et samlet besøgstal i 2017 på 110.198, hvilket er en betydelig afvigelse i negativ retning i forhold til de tal, som museet har oplyst til styrelsen i forbindelse med kvalitetsvurderingen.
- Museet anfører i deres formidlingsstrategi 2019-23, at de vil øge kendskabet til deres brugere og derfor vil gennemføre systematisk klarlægning og undersøgelse af museets målgrupper, de besøgendes adfærd og motivation for museumsbesøget. Dette gælder både brugere og ikke-brugere. Fremadrettet vil museet derfor udføre egne brugerundersøgelser samt anvende den nationale brugerundersøgelse mere aktivt i museets evalueringer.
- Museet har imidlertid ikke samlet tilstrækkeligt med besvarelser til den årlige brugerundersøgelse. Der er kun indsamlet i alt 24 besvarelser i 2017 (15 fra Vikingecenter Fyrkat og ni fra Lindholm Høje Museet).
- I 2017 havde museet 254.127 unikke besøg på deres hjemmeside.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en aktiv formidling og et højt aktivitetsniveau.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en formidlingsstrategi, der tager afsæt i museets samlede strategi og er koordineret i forhold til museets strategi for forskning og samlinger.

- at museet arbejder fokuseret med udvikling af formidlingen og skaber sammenhæng mellem forskning og formidling.
- at museet har et højt aktivitetsniveau og formaliserede samarbejdsaftaler med undervisningssektoren.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet bruger ressourcer på formidling i periferien af museets ansvarsområde.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at flere af museets permanente udstillinger er udtidsvarende og ikke når det nødvendige kvalitetsniveau for et statsanerkendt museum. Dette gælder i sær på Mariager Museum samt dele af udstillingerne på Aalborg historiske Museum.
- at museets skoleundervisning ikke er koordineret i forhold til skolernes trinmål, og at skoletjenestens samlede virksomhed på tværs af museet ikke er koordineret.
- at museet ikke har indsamlet tilstrækkeligt med besvarelser til Den nationale brugerundersøgelse.
- at museet ikke er konsistent med sine indberetninger af besøgstal til Danmarks Statistik.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet forholder sig til, hvordan de enkelte besøgssteder understøtter museets faglige fokus og satsningsområder i en fremadrettet udvikling af museet. Herunder en stillingtagen til den fremtidige status for de mindre besøgssteder. Flere af disse har i øjeblikket et begrænset antal besøgende.
- at museet udarbejder en langsigtet plan for udvikling af museets udstillinger og formidlingsaktiviteter, der rækker ud over den indeværende periode i Perspektivplanen 2017 - 2020.
- at museet sikrer indsamling af besvarelser til Den nationale brugerundersøgelse, og inddrager resultatet af denne og egne brugerundersøgelser i den fremtidige udvikling af formidlingen.
- at museet koordinerer sine skoletjenesteaktiviteter på tværs af museet og tager højde for skolernes trinmål i sine undervisningstilbud.
- at museet er konsistent og konsekvent i sine indberetninger til offentlige myndigheder vedr. besøgstal.

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

I kvalitetsvurderingen fra 2009 blev det anbefalet, at museet indsnævrede og prioriterede sit arbejdsfelt, så den emnemæssige profil blev mere fokuseret. Museet skulle på den baggrund udarbejde en fælles indsamlingspolitik og lave en samlingsgennemgang med henblik på udskillelser, herunder overveje udskillelse af specialsamlinger, der ikke havde tilknyttet faglig ekspertise. Museet blev til gengæld rost for restriktive og velorganiserede indsamling.

Kvalitetsvurderingen 2018:

- Museet har udarbejdet en indsamlingsstrategi, der redegør for retningslinjer og kriterier for indsamling indenfor både nyere tid og arkæologi frem til 2023. Indsamlingsstrategien tager afsæt i museets Perspektivplan 2017 - 2020, og den er koordineret med museets strategier for formidling og forskning. Indsamlingsstrategien baserer sig på Slots- og Kulturstyrelsens retningslinjer vedr. indsamling af genstande og redegør for, hvorledes samlingsarbejdet er organiseret.
- Der er 195.229 inventarnumre i museets samling.
- I 2017 blev der indsamlet 1.017 genstande. Heraf er 877 indsamlet i relation til museets forskning.
- I 2017 har museet udskilt i alt 4.363 genstande. Samlingsgennemgang pågår fortsat efter anbefalingerne fra sidste kvalitetsvurdering, og der indsendes løbende ansøgninger om udskillelse til Slots- og Kulturstyrelsen.
- Museet har fulgt op på anbefalingen fra sidste kvalitetsvurdering og Hadsund Lokalhistoriske Arkiv blev udskilt i november 2017 og drives nu af frivillige. Hobro Arkiv er dog ikke overdraget til andre.

b. Registrering & Indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KiD). Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

I kvalitetsvurderingen fra 2009 blev museet rost for sin gode tradition for registrering. Til gengæld blev der rejst kritik af den manglende indberetning af registreringer til de centrale kulturarvsregistre. Der var kun indberettet ca. 15.000 genstande.

Kvalitetsvurderingen 2018:

- 91% af samlingen er fuldt registreret digitalt eller analogt.
- Det er vurderet, at der er ca. 10-15.000 genstande i Regan Vest. Registreringen blev påbegyndt i efteråret 2018 og forventes afsluttet i løbet af 2019. Status pt. er, at der er brugt knap 4.000 genstandsnumre, og at vi ender i nærheden af de 10.000.
- 89,6% af samlingen er indberettet til Museernes Samlinger. I 2017 blev 521 inventarnumre indberettet.
- Museet har udarbejdet retningslinjer og vejledninger for registrering indenfor både nyere tid og arkæologi.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

Ved kvalitetsvurderingen i 2009 blev museet opfordret til at tage initiativ til etablering af et nyt fællesmagasin i samarbejde med andre Nordjyske kulturinstitutioner, samt snarest muligt at flytte sin opmagasinerede samling til det nye fællesmagasin, fordi samlingen var fordelt på talrige adresser, hvoraf nogle ikke var acceptable for opbevaring af museumsgenstande.

Kvalitetsvurderingen 2018:

- Siden seneste kvalitetsvurdering har museet taget initiativ til etablering af et nyt fællesmagasin på Vang Mark. Fællesmagasinet er blevet etableret og finansieret i samarbejde med Kunsten og Aalborg Stadsarkiv. Fællesmagasinet på Vang Mark er bygget efter de nyeste standarder og rummer foruden magasinplads også arbejdspladser for museets konservatorer, arkæologer og samlingsmedarbejdere. Der er desuden studiepladser til medarbejdere eller eksterne, som vil gøre brug af samlingen i f.eks. forskningssammenhæng.
- Museet har gennemgået sin samling siden seneste kvalitetsvurdering. Det har resulteret i en lang række udskillelser og hovedparten af samlingen befinder sig nu i fællesmagasinet på Vang Mark. Det udestår at gennemgå og flytte en mindre del af samlingen, som er placeret i magasiner og to pavilloner ved Hadsund Egnssamling samt i to fjernmagasiner i Hadsund omegn. Det foreligger dog en plan for samlingsgennemgang og afvikling af disse magasiner inden den indeværende perspektivplan 2017-20. Museet har desuden magasiner på Mariager Museum.
- Bevaringscenter Nord har gennemgået magasiner og udstillingssteder i forbindelse med nærværende kvalitetsvurdering. De vurderer, at museet generelt er inde i en positiv udvikling og at genstandene generelt er i god bevaringstilstand. Hvad angår udstillingssteder, er der meget kritiske bemærkninger til forholdene for de udstillede genstande på Mariager Museum og Hadsund Museum. Rapporten anfører, at dele af bygningerne ikke er egnet til

udstilling af museumsgenstande. Navnlig på Mariager Museum vil det kræve store investeringer at få den nødvendige bevaringsmæssige standard i udstillingerne. Pavillonerne og containerne på Hadsund Egns Samling bliver ligeledes fremhævet som problematiske, men der foreligger en plan for disse. De to pavilloner vil i løbet af 2019 blive nyindrettet, hvorefter de vil opfylde gældende retningslinjer og egne standarder for museumsmagasin.

- Museet har en nedskrevet bevaringsplan, der redegør for indflytning af de resterende magasiner på fællesmagasinet, gennemgang af udstillinger, registrering af 10-15.000 genstande på REGAN Vest, plan for pladsregistrering og nyopstilling af genstande i fællesmagasinet samt udarbejdelse af en ny strategi for bevaring og samlingsvaretagelse.
- Museet har arbejdet systematisk med at forbedre bevaringstilstanden på museets udstillingsbygninger. Derudover har museet renoveret udstillingsbygninger på bl.a. Hals Museum, cirkusvogne ved Cirkusmuseet og bygningerne ved Fyrkat.
- Museet oplyser, at 53% af samlingen er i formidlingseget tilstand, 32% er i stabiliseret tilstand, 11% i behandlingskrævende tilstand og 4% i svært skadet tilstand.
- Museet oplyser, at de ikke fører tilsyn med uddeponerede genstande.
- Der er ikke udarbejdet en værdiredningsplan.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har taget initiativ til og formået at etablere et fællesmagasin af høj bevaringsmæssig standard og samtidig systematisk har arbejdet med at løfte bevaringsindsatsen på museet ved at nedlægge uegnede magasiner og renovere udstillingsbygninger.
- at museet har gennemgået stort set hele samlingen, gennemført udskillelser og overflyttet hovedparten af samlingerne til fællesmagasinet i Vang.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har fulgt på den sidste kvalitetsvurdering og indberettet 86,5% af sin samling.
- at museet har en bevaringsplan, der prioriterer bevaringsindsatsen.
- at museet indsamler restriktivt og har udarbejdet en indsamlingspolitik for både nyere tid og arkæologi, der er koordineret med museets forsknings- og formidlingsstrategier.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at bevaringsforholdene for de udstillede museumsgenstandene på Mariager Museum og Hadsund Egns Samling & Møllehistorisk Samling er kritiske. Navnlig forholdene på Mariager Museum bliver i den konserveringsfaglige udtalelse karakteriseret som yderst kritiske i dele af bygningen.
- at der ikke er udarbejdet en værdiredningsplan.
- at museet ikke fører tilsyn med sine uddeponerede genstande.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer at finde en løsning for de kritiske bevaringsforhold på Mariager Museum.
  - at museet fortsætter sit systematiske arbejde med bevaringsindsatsen. Herunder får lagt en plan for indrapportering af de resterende genstande i samlingen.
  - at museet udarbejder en værdiredningsplan.
  - at museet begynder at føre tilsyn med sine uddeponerede genstande.
-

Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Kvalitetsvurderingen 2018:

- Nordjyllands Historiske Museum varetager opgaver i henhold til museumslovens kap. 8 inden for nyere tids kulturhistorie og arkæologi i Aalborg, Rebild, Jammerbugt og Mariager-fjord kommuner.
- Efter aftale med Slots- og Kulturstyrelsen varetager museet desuden tilsynet med fredede fortidsminder i sit ansvarsområde samt i Frederikshavn, Hjørring, Brønderslev og Vesthimmerlands kommuner.
- Museet har udarbejdet en administrationsstrategi for den arkæologiske virksomhed med henblik på at sikre fokus på professionelt forvaltningsarbejde og ensartede procedurer i sagsbehandlingen.
- I 2017 blev der foretaget 52 større arkæologiske forundersøgelser og 26 egentlige undersøgelser.
- Museet samarbejder med planmyndighederne, og de bliver inddraget allerede i høringsfasen. Dette samarbejde er formaliseret, men det er ikke nedskrevet. Der bliver bl.a. afholdt fælles workshops, som er med til at kvalificere arbejdet. Museet tilkendegiver, at samarbejdet er velfungerende, men også meget ressourcekrævende.
- Kommunerne har fulgt alle museets høringsvar i 2017. Dette forklarer museets med, at de bliver involveret meget tidligt i høringsfasen før udstedelse af tilladelser.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har et godt samarbejde med de kommunale planmyndigheder omkring Kapitel 8 arbejde.
- at museet har et væsentligt forsknings- og formidlingsafkast af den arkæologiske virksomhed.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en formuleret Administrationsstrategi med opgave- og ansvarsfordeling for kapitel 8-arbejdet samt en nedskrevet praksis for sagsbehandling og registrering.
- at varetagelse af kap. 8 inden for arkæologi bliver varetaget tilfredsstillende, og at der er god håndtering af den arkæologiske praksis, ligesom der er en god faglig kvalitet af udgravningerne.
- at varetagelsen af de fredede fortidsminder bliver løst tilfredsstillende.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at samarbejdet med kommunerne om varetagelsen af kapitel 8 arbejdet ikke er nedskrevet.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fortsætter arbejdet med, at sikre ensartet praksis i samarbejdet med kommunerne om varetagelse af kapitel 8 arbejdet og tager initiativ til, at samarbejdet beskrives i skriftlige aftaler.
  - at museet fortsætter og videreudvikler sin forvaltning og faglige afkast (forskning og formidling) af den antikvariske virksomhed, og sin rolle som aktiv aktør i den kommunale planlægning og udvikling.
-

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Nordjyllands Historiske Museum

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 15.-16. august 2018

Tilstede var:

Fra museet:

Direktør Lars Nørbach

Museumsinspektør Dorte Kook Lyngholm (deltog i besøg på afdelingerne i Mariager Kommune)

Konservator Per Hadsund (deltog i besøget i Samlingshuset)

Samlingsinspektør Signe Stidsing (deltog i besøget i Samlingshuset)

Museumsinspektør Torben Sarauw (deltog i besøget i Samlingshuset)

Bestyrelsesformand Leif Sondrup

Bestyrelsesmedlem Arne Schade

Bestyrelsesmedlem Anders Hind

Fra Kommune:

Kultur og Fritidschef Juan Kamstrup (Mariagerfjord Kommune)

Udviklings- og kulturkonsulent Tina Rasmussen (Rebild Kommune)

Kulturkonsulent Betina Tønder (Aalborg Kommune)

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

Chefkonsulent Berit Fruelund Kjærside

Konsulent Rune Lundberg

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste tolv år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

- Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)
- Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)
- Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009)
- Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)
- Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-2014)
- God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)
- Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)
- Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012 – 2015 (Kulturministeriet, 2012)
- Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside: www.slks.dk under museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Slots- og Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.